

Finansdepartementet

Avdelningen för offentlig förvaltning

Ändring i lagen om lägenhetsregister

Oktober 2015

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:378) om lägenhetsregister	4
3	Bakgrund.....	5
4	Utlämnande på medium för automatiserad behandling.....	7
5	Samkörning.....	8
6	Bevarande	9
7	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	10
8	Konsekvenser.....	10
9	Författningskommentar	10

1 Sammanfattning

I promemorian föreslås en ändring i 20 § lagen (2006:378) om lägenhetsregister som innebär utökade möjligheter för Lantmäteriet att lämna ut uppgifter ur registret på medium för automatiserad behandling. Syftet med den föreslagna ändringen är att möjliggöra en effektivare uppdatering av lägenhetsregistret. Förslaget omfattar endast sådana utlämnanden som sker till kommuner för att dessa ska kunna fullgöra sina skyldigheter att registrera ändringar och kompletteringar av vissa uppgifter i registret.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2016.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:378) om lägenhetsregister

Härigenom föreskrivs att 20 § lagen (2006:378) om lägenhetsregister ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §

Uppgifter i lägenhetsregistret får lämnas ut på medium för automatiserad behandling endast om regeringen meddelar föreskrifter om det.

Uppgifter får lämnas ut endast för de ändamål som anges i 5 §.

Uppgifter får lämnas ut endast för de ändamål som anges i 5 § och för sådan registrering som avses i 13 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2016.

3 Bakgrund

Lägenhetsregistret

Den statliga lantmäterimyndigheten (Lantmäteriet) ska enligt lagen (2006:378) om lägenhetsregister föra ett lägenhetsregister. Bestämmelser om Lantmäteriets ansvar för bl.a. drift, uppdatering och tillhandahållande av information avseende lägenhetsregistret finns också i förordningen (2009:946) med instruktion för Lantmäteriet.

Registret ska enligt 5 § lagen om lägenhetsregister föras för

- folkbokföring,
- framställning av statistik,
- forskning, samt
- planering, uppföljning och utvärdering av bostadsbestånd och byggande.

Förutom Lantmäteriet har enligt lagens 9 § också den kommun där en bostadslägenhet är belägen behörighet att föra in, ändra och ta bort uppgifter i lägenhetsregistret, i den mån uppgifterna räknas upp i lagen. Kommunen är enligt 13 § också skyldig att löpande registrera ändringar och kompletteringar av de uppgifter som kommunen är behörig att föra in, ändra eller ta bort.

Lägenhetsregistrets uppgift om lägenhetsnummer innebär att koppling kan göras till enskilda, levande individer. En del av uppgifterna i registret utgör därför personuppgifter. Personuppgiftslagen (1998:204), förkortad PUL, gäller enligt 2 § andra stycket lagen om lägenhetsregister vid behandling av personuppgifter i lägenhetsregistret, om inte annat följer av den senare lagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller PUL. Lantmäteriet är enligt 4 § lagen om lägenhetsregister personuppgiftsansvarig för registret.

Tillgång till uppgifter från lägenhetsregistret kan fås genom antingen direktåtkomst eller utlämnande på medium för automatiserad behandling. En kommun får ha direktåtkomst till registret i den del det avser lägenheter inom den egna kommunen. Uppgifter ur lägenhetsregistret får enligt 20 § lagen om lägenhetsregister lämnas ut på medium för automatiserad behandling endast om regeringen meddelat föreskrifter om det. I sådana fall får uppgifterna enligt 20 § andra stycket enbart lämnas ut för de ändamål som anges i 5 §. Enligt 7 § förordningen (2007:108) om lägenhetsregister får sådant utlämnande ske till bl.a. den kommun där fastigheten är belägen. Flera kommuner har för närvarande egna register som omfattar alla kommunens lägenhetsuppgifter som finns i lägenhetsregistret.

Uppdatering av lägenhetsregistret

Kommunerna ansvarar enligt 13 § lagen om lägenhetsregister för uppdatering av vissa av registrets uppgifter. I dag sker kommunernas uppdatering av lägenhetsregistret genom Lantmäteriets centrala handläggningssystem, webbapplikationen LINA. Systemet används för kommunernas registrering av information om byggnader, adresser och lägenheter i fastighets- och lägenhetsregistret. LINA ger kommunerna direktåtkomst till respektive kommuns del av lägenhetsregistret och

möjliggör för kommunerna att söka efter information och få svar på frågor. Kommunerna kan genom registreringsfunktionerna i LINA även förändra innehållet i lägenhetsregistret eller registrera helt ny information.

Lantmäteriet och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har i en skrivelse till Finansdepartementet föreslagit ändringar i lagen om lägenhetsregister för att möjliggöra ett nytt system för kommunernas uppdatering av lägenhetsregistret (dnr Fi2014/3162). I det nya systemet föreslås uppdateringen ske genom en s.k. tjänstebaserad uppdatering, där kommunens ärendehanteringssystem kommunicerar med Lantmäteriets register. Vissa kommuner använder i dag tjänstebaserade uppdateringar för sin uppdatering av uppgifter om byggnader och adresser, och vill nu använda samma system för uppdatering av uppgifter om lägenheter. Lantmäteriet och SKL framhåller i skrivelsen att en sådan uppdatering är effektivare än den nuvarande lösningen med uppdateringar i LINA.

I systemet med tjänstebaserade uppdateringar får kommunen en kopia av grunddataregistret för den egna kommunen. Kopian lämnas ut av Lantmäteriet och sparas ned i en databas som är integrerad i kommunens ärendehanteringssystem. Ändringarna i kommunens egna register synkroniseras därefter med Lantmäteriets grundregister. I de fall där Lantmäteriet infört förändringar i grunddataregistret sker motsvarande synkronisering med kommunens register. Eftersom kommunerna behöver lokala kopior för att uppdateringarna ska kunna genomföras förutsätter denna lösning att uppgifterna får lämnas ut på medium för automatiserad behandling.

Redan i dag har många kommuner egna register som innehåller uppgifter från lägenhetsregistret avseende lägenheter inom den egna kommunen. I dessa fall har Lantmäteriet lämnat ut uppgifterna på medium för automatiserad behandling för planering och uppföljning av bostadsbestånd och byggande eller för framställning av statistik.

Lantmäteriet och SKL föreslår i den ovan nämnda skrivelsen att uppräknningen av ändamål för vilka uppgifterna i lägenhetsregistret får behandlas ska utökas med löpande ändringar och kompletteringar i registret. Genom den föreslagna ändringen skulle Lantmäteriet få rätt att lämna ut uppgifter ur registret till kommunerna, även när syftet endast är att uppdatera detta. Kommunerna skulle med en sådan lösning också få ett uttalat lagstöd för sin behandling av personuppgifter i syfte att hålla registret uppdaterat.

Skrivelsen från Lantmäteriet och SKL innehåller också förslag om att utöka förbudet mot samkörningar i 19 § lagen om lägenhetsregister till att även gälla vid utlämnande på medium för automatiserad behandling. Lantmäteriet och SKL föreslår vidare en ändring i 7 § förordningen om lägenhetsregister som innebär att kommuner endast ska få bevara personuppgifter från lägenhetsregistret för löpande ändringar och kompletteringar av registret, och inte under längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

Datainspektionen har i en vägledning den 22 augusti 2013 (dnr 95-2013) meddelat Lantmäteriet att regleringen i 20 § lagen om lägenhetsregister innebär att Lantmäteriet inte kan lämna ut uppgifter på medium för automatiserad behandling för andra ändamål än de som nämns i 5 §, vilket i sin tur medför att Lantmäteriet inte kan lämna ut en

elektronisk kopia av registret till en kommun om ändamålet med behandlingen är att kommunen ska hålla lägenhetsregistret uppdaterat.

4 Utlämnande på medium för automatiserad behandling

Förslag: Lantmäteriet ska få lämna ut uppgifter ur lägenhetsregistret på medium för automatiserad behandling till en kommun för att kommunen ska kunna fullgöra sina skyldigheter att ändra och komplettera vissa uppgifter i lägenhetsregistret.

Skälen för förslaget: Det planerade systemet för uppdatering av lägenhetsregistret förutsätter, i enlighet med vad som anförts i avsnitt 3, att Lantmäteriet lämnar ut uppgifter ur lägenhetsregistret på medium för automatiserad behandling till den kommun som ska uppdatera uppgifterna. Dagens reglering medger inte att uppgifterna lämnas ut på sådant sätt när ändamålet med utlämnandet endast är att uppdatera registret.

Lantmäteriet och SKL har föreslagit att uppdatering av registret ska läggas till i uppräknningen av ändamål i 5 § lagen om lägenhetsregister. En sådan reglering får dock anses som mindre lämplig. Uppdatering är en självklar del av registervården, och bör därför inte betraktas som ett av de ändamål för vilket registret förs. Registerförfattningar innehåller inte heller vanligtvis några särskilda bestämmelser om att register får uppdateras. Vidare finns i 9 § första stycket PUL ett generellt krav på att de personuppgifter som behandlas är riktiga och, om det är nödvändigt, aktuella. Inte heller i de fall där den som sköter uppdateringen av registret är någon annan än registerhållaren torde det råda några tvivel om att en sådan behandling inte är oförenlig med det ändamål för vilket uppgifterna samlades in. Behandlingen är därmed tillåten enligt den s.k. finalitetsprincipen (se 9 § första stycket d PUL). Det bör därför inte krävas någon ytterligare reglering som tydliggör att kommunerna får uppdatera registret.

Genom regleringen i 20 § lagen om lägenhetsregister är dock Lantmäteriets utlämnande på medium för automatiserad behandling begränsat till de fyra ändamål som nämns i 5 § samma lag. Begränsningen gäller även om kommunens senare behandling skulle vara förenlig med de angivna ändamålen. Detta har också föranlett Datainspektionens ställningstagande i myndighetens vägledning till Lantmäteriet.

Mot denna bakgrund föreslås att det i lagen om lägenhetsregister ska införas en bestämmelse som möjliggör utlämnande av uppgifter i registret, på medium för automatiserad behandling, till den kommun där lägenheten finns. Ett sådant utlämnande ska syfta till att kommunen ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt 13 § lagen om lägenhetsregister. Risken för att den personliga integriteten kränks genom den föreslagna ändringen måste bedömas som mycket låg (se vidare avsnitt 5). Eftersom det av lagen om lägenhetsregister framgår att kommunerna ska uppdatera

registret är det endast Lantmäteriets utlämnande, och inte kommunernas senare behandling, som behöver regleras.

5 Samkörning

Bedömning: Förslaget om utökade möjligheter att lämna ut uppgifter till kommuner medför inte något behov att ändra befintliga bestämmelser om förbud mot samkörning.

Skälen för bedömningen: Enligt 19 § lagen om lägenhetsregister får Lantmäteriet och den som får ha direktåtkomst till registret endast samköra uppgifter i registret med uppgifter om namn och personnummer om regeringen har meddelat föreskrifter om det. Som anförts i avsnitt 3 har Lantmäteriet och SKL föreslagit att förbudet mot samkörning ska utvidgas så att det även träffar den till vilken uppgifter i registret får lämnas ut på medium för automatiserad behandling. Enligt Lantmäteriet och SKL finns risk för att uppgifter i kommunens egna databaser samkörs med uppgifter från lägenhetsregistret. Den tänkta tjänstebaserade uppdateringen av registret kan t.ex. komma att ske direkt från en kommuns handläggningsstöd för bygglov.

Det har dock inte påvisats att nuvarande reglering skulle vara otillräcklig ur integritetssynpunkt. Kretsen av myndigheter och personer som har rätt till utlämnande på medium för automatiserad behandling kommer inte att förändras av de utökade möjligheterna till utlämnande. Förslaget innebär inte heller att fler uppgifter får lämnas ut. Även fortsättningsvis kommer varje kommun endast att ha rätt till de uppgifter som rör bostadslägenheter i den egna kommunen. Lägenhetsregistret innehåller inte heller några personuppgifter som direkt kan hänföras till någon fysisk person som är i livet, utan endast uppgifter som indirekt kan hänföras till en enskild. Risken för att den personliga integriteten kränks genom att kommuner uppdaterar registret genom s.k. tjänstebaserad uppdatering, i stället för ett direktåtkomstliknande system, måste vidare bedömas som mycket låg. Kommunerna är skyldiga att tillämpa PUL vid sin behandling av personuppgifter i de lokala databaserna. De lokala kopiorna kommer alltså även fortsättningsvis att omfattas av det vanliga regelverket för skydd av personuppgifter. Detta innebär bl.a. att om en kommun erhållit personuppgifter från lägenhetsregistret för att effektivt kunna uppdatera registret så är utrymmet för att använda dessa uppgifter för andra ändamål väldigt begränsat, eftersom dessa ändamål inte får vara oförenliga med det för vilket uppgifterna inhämtades.

Mot denna bakgrund bedöms förslaget till utökade möjligheter att lämna ut uppgifter till kommuner inte medföra något behov av att ändra bestämmelserna om förbud mot samkörning.

6 Bevarande

Bedömning: Det saknas skäl att särskilt reglera kommunernas rätt till bevarande av de uppgifter som lämnas ut på medium för automatiserad behandling.

Skälen för bedömningen: Som anförts i avsnitt 3 har Lantmäteriet och SKL föreslagit att en bevaranderätt, men också gallringsplikt, införs för kommunerna. Enligt förslaget ska en kommun få bevara personuppgifter från registret, men endast för uppdatering och enbart så länge som det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

Kommunerna är personuppgiftsansvariga enligt PUL för sina respektive lokala register. När kommunerna behandlar uppgifterna för att uppdatera lägenhetsregistret i enlighet med 13 § lagen om lägenhetsregister innebär det dels att en rättslig skyldighet fullgörs (10 § b PUL), dels att en arbetsuppgift av allmänt intresse utförs (10 § d PUL). En sådan uppdatering av lägenhetsregistret är därmed tillåten enligt PUL. Det behövs därför inte någon ytterligare reglering för att tydliggöra kommunernas rätt att behandla personuppgifter för att uppdatera lägenhetsregistret. Det följer vidare av 9 § första stycket i PUL att kommunerna endast får bevara personuppgifterna så länge som det är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen. Någon särskild gallringsplikt utöver den som följer av PUL behöver därför inte heller införas.

Den föreslagna regleringen skulle vidare ta bort kommunernas möjligheter att bevara de uppgifter som de fått utlämnade i sin roll som användare av registret, alltså för de ändamål som räknas upp i 5 §, och som kommunerna redan har möjlighet att få utlämnade på medium för automatiserad behandling. Den skulle också väcka frågan huruvida utlämnande på medium för automatiserad behandling överhuvudtaget kan ske till kommuner för dessa ändamål.

Mot denna bakgrund bedöms att det saknas skäl att särskilt reglera kommunernas rätt till bevarande av de uppgifter som lämnas ut på medium för automatiserad behandling.

7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Ändringen i lagen ska träda i kraft den 1 juli 2016.

Bedömning: Det finns inte behov av några övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget och bedömningen: De föreslagna ändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt. Några särskilda övergångsbestämmelser bedöms inte behövas.

8 Konsekvenser

Bedömning: Förslaget medför inte behov av ytterligare medel.

Skälen för bedömningen: Lantmäteriet har i sin skrivelse anfört att förslaget inte medför några nämnvärda kostnader för Lantmäteriet eller någon kommun. Eventuella kostnader bedöms av myndigheten uppvägas av de inbesparingar som kan förväntas till följd av den effektivare hantering som förslaget möjliggör. Förslaget bedöms mot denna bakgrund kunna hanteras inom den nuvarande ramen för Lantmäteriets förvaltningsanslag.

9 Författningskommentar

20 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.

Genom ändringen i *andra stycket* får uppgifter i lägenhetsregistret, utöver för de registerändamål som anges i 5 §, också lämnas ut för att sådana registreringsåtgärder som avses i 13 § ska fullgöras.

Tillsammans med första stycket och 7 § förordningen (2007:108) om lägenhetsregister innebär ändringen att Lantmäteriet kan lämna ut uppgifter på medium för automatiserad behandling till en kommun för att kommunen ska kunna uppdatera registret.

Kommunen är personuppgiftsansvarig för det lokala register som används för att uppdatera lägenhetsregistret, och därmed skyldig att säkerställa att behandlingen i det lokala registret är förenlig med PUL. Detta innebär bl.a. att om en kommun erhållit personuppgifter från lägenhetsregistret för att effektivt kunna uppdatera registret så är utrymmet för att använda dessa uppgifter för andra ändamål väldigt begränsat, eftersom dessa ändamål inte får vara oförenliga med det för vilket uppgifterna inhämtades.